

Előfizetési ár:

egész évre 20 ft. félre 10 ft. negyedévre 5 ft.

Balgtatási díj: 6-hásdos petit-sor 5 kr., helyedij minden beigtatásért 30 kr.

A „Nyit-tér”-ben 4-hásdos petit-sor 20 kr.

FÜGGETLEN LAPOK

Megjelennek minden nap.

Az előfizetési pénzek

s a lap kezelését illető minden tárgyak a kiadó-hivatalhoz (Első magyar egyseületi könyvnyomda, 3 korona-utca, 18. sz. a.) intézendők.

Érmentetlen levelek el nem fogadtnak.

T. Olvasóinkhoz!

Az új évnegyed közeledvén felhívjuk a t. olvasó közönséget lapunk további partolására. Az előfizetési ár marad a régi. Együttal szíves tisztelettel kérjük azon t. előfizetőinket, kik lapunkra hátralékokban vannak, hogy az illető összeget szerkesztőségünkhez minél előbb beküldeni ne terheltesse nek.

Előfizetési feltételek

Egész évre	20 ft. — kr.
Félre	10 " — "
Negyedévre	5 " — "
Egy hónapra	1 " 70 "

A „Függ. Lapok” kiadó-hivatala, 3 Korona-utca 18. szám.

Pozson, jun. 14.

Nem érzem magamat hív. tottnak polemikába bocsátkozni, midőn látom, hogy a vita sem az elveknél, sem a tárgyilagosságnak használni nem képes.

Sajnálom önöket a zaklatás közepe, mely erejüket ha nem fásztja is, de kedélyüket mégis keserítheti.

Úgy látom, hogy önök és elleneseik között a törésre kerülne a dolog, oly mély és tátongó differentia épen nem fogna találatni, mint ma. Más a pity-mallat homálya és más a támadó nap fénye. Buruljon éjszakára azon irány, melyet ellenes kath. laptársáik képviselnek, fogadni mernék, a tér, melyen a Függ. Lapok most, a gyanusítá üldözés és elnyomás sanaryuságát közepe, az elvek és intenciók oly jelzett különbözőzetével állanak, nem lesz többé a theoretikusok és magukat kiváltágot orthodox katolikuskoknak tartott elemek előtt oly haeretikus álláspon. Oda fognak jönni egymás után, mint biztos, kivívott eredményre elleneik, s diadalmas arccal fognak osztályrészt követelni a vívmányokban, melyért arczuk nagy munkákban nem izadtott.

Különb minden gondolkodó fő már tisztába jött az iránt, hogy tulajdonkép, nem is az elvek markirt ellentéte okozója azon epés, elkeseredett támadásoknak, melyek a Függ. Lapok ellen, laptársáik részéről, rendszeres tolytonosságban intéztettek.

Irjanak önök akármít, kath. lapjaink önöket zaklatni fogják — egyedül azért, mert önök elég vakmerők létezni!

Nem is sokat okultunk mind eddig azon contrazikkékből, melyek önök ellen polemizáltak.

Az mindnyájan tudjuk, s a történelem, mely távol lesz izgalmas pillanatainktól, őszintén, erkölcsi érzettel fogja megírni, hogy az autonomia kérdése, a kath. táborban nehé, viszonytárságteljes küzdelmek között szülemlett, s hogy míg a főpapi subventio által támogatott két kath. lap, a kérdést az egyházi joghatóság ürügye alatt annyira tühegyre állítá, hogy nem lehetett kilátás, ily merv állásponttal szemközti világi elemnek megnyeresére; addig a Függ. Lapok lemondva a legfelsőbb személyes kegyekről, az elvet oly határozottan, az egyház sanaryu helyzetét oly őszintén állítá szem elé, hogy az egyház szent ügye csak nyerhetett ily kath. laphoz illő eljárás jó akarata által.

Az eredmény mind szálal mind ekorkor ha nem kétes, legább látszólag mégis távol áll reményeink. Nem azt mondom, hogy a jelen nm. püspöki kar, eltérve határozottan a 48-ki emlékirat alapjaitól, oly szervezet vonalait szándékozik alkotni, mely az egyház jól fel-fogott céljaival nem egyez, de meg a hívek érdekeltségét, és vallási jogérzetét is sérti.

Ezt ma nem állithatná senki a nélkül, hogy sötét pessimismusa ne feledte volna hazánk herceg primásának legújabb két rendbeli válaszelevelét.

Hanem ezen magas nyilatkozat dacára úgy vélem, hogy messze állunk még azon naptól, mely az egyház hi-

veit, mint egy embert fogja egyesíteni az autonomia sanczaiban, az egyház jogainak, s a vallás szent érdekeinek védelmére.

Ha úgy állítom fel az autonomiát, amint az, az új kor államelmélete folytán az egyház és állam között szükségképpen kifejlendő új viszonyból már átszűrten, megtisztultan alakítja magát, tudom, hogy mindazon járulékok, melyeket a 48-diki püspöki kar is olyanoknak tekintett, nem maradhatnak el az egyház életéből, s be fog következnai a nap, midőn a katolikuskok is szívesebben simulnak híveik, mint a hatalom felé.

Ma még mindez megfordítva áll. Alulra meg tagadnánk mindent és fölfelé a hatalomnak oda adnánk mindent. Ez még több idő rászpolyozását várja, hogy másként lehessen. De hisz igaz volt Hegelnek, midőn az élet lényegét, a „werden” fogalmához utasítja, hogy azoknak, kik a nap heve között a jövő alkotásán fáradsanak, némi jutalmat szerzhessen.

Nagy érdekléssel néz minden katolikus a már talán holnap után ismét összegyűlt püspöki conferentia elé. Arról kétkedni sem merünk, hogy a tartós, és gyakori tanácskozást megfelelő eredmények fogják követni, s hisszük, hogy ezen püspöki értekezlet intézkedni fog, hogy a v e g y e s t a n á c s minél hamarabb összeülhessen, azután pedig a megyei vegyes conferentiák országsszerte gyűlésezzenek.

Mennyire hasznos, sőt szükséges lett volna már előbb az alapszöveget, minden püspöknek maga köré gyűjteni, hogy ott bizonyos egységes megállapodásra jöttek volna, legalább a kiindulási alappontokra nézve. Így elejt veszik a később, már a folyamatba tett tanácskozmányok alatt szükségképpen következendő eltéréseknek fő és alapszöveg, ismét ezek és hívek között. Ez volt fő hibája az erdélyi statusgyűlésnek is.

Azt teljesen fölöslegesnek tartjuk említeni, hogy a nm. püspöki kar, jelen decisiv alapértekezletre kellő figyelemre méltatandja, a soproni és váradi kath. gyűlések kívánatait, valamint az egyes esperesti kerületekben itt-ott történt manifestációkat. Mind-ezen hangok, a kath. lelkiismeret őszinte dobbanásai valának, az egyház és vallás jóléteért.

Egyet nem mellőzhetek. Úgy vélem, ideje lenne, sőt talán rendszeri tekintetből is úgy lehetne tenni, hogy a nm. püspöki kar, jelen tanácskozmánya az egyházközségek alakulását rendelné országsszerte.

Ez amugy is a legelső lépés lesz a szervezkedés művelésében. Az egyházközségek szervezése időbe kerül már csak a numerikus arány következtében is, de másrészt az lesz az alap, melyre az egész nagy épületet emeljük. Ezen egyházközségek, míg a kerületi és megyei testületek megalakulnak, begyakorolnak magukat egyes teendőkhöz, emelnek az érdeklődést, segíthetnek például az iskolai bajokon, melyek a nyári idény alatt annyira megsaporodnak, hogy a leckeórákat a libák legeleljőre localizáltaknak hiszi, aki az üres iskolafalakat látja!

Ezenyt taktikából is lehetne egyelőre tenni, hogy az élet cselekvőségének legalább látszatát bírjuk, míg az organicus fejlődés meghozza a többi tényezőket is.

Használjuk fel a kínálkozó jó alkalmat, midőn tettvágy és lelkesedés a régi passivitas dulásai fölött alkotni óhaját, s ne várjuk, míg a kis szikra a keblekben ismét elalszik. Ne mutassuk, mintha a ma nap még hegyen völgyön a kath. világiaknak, az egyház iránti hidegségük, közönyük fölött panaszkodván, ma már megjödnék a keletkező részvételtől, érdeklődéstől!

Pest, junius 16.

A szerb események új intelem a gondviseléstől, mely, mint a sötétben cikázó villám, megvilágítja a sűrű fellegeket, melyek keleten felvonulva nagy vihart jeleznek.

Valahányszor ilyesmit látunk, nehéz aggályok súlya száll lelkünkre annak tudatában, mikép sorsunk végzete az, hogy mindenben megkésünk s a veszély elhárításáról s azon eszközökről, melyekkel azoknak sikeresen ellenállni lehet, csak akkor gondoskodunk, ha már nyakunkon van.

Ily gondolatok mellett kérdezzük magunkat: tétetett-e már valami azon irányban, hogy az évek óta democleskardja gyanánt felettünk függő keleti bonyodalom kitérésének esetére készen és vértzetten álljunk, vagy nincs már annak ellenében mit tennünk?

Sokat emlegették a nemzeti hadsereg eszméje, mint egyedüli szer az osztrák-magyar birodalom hadseregének visszasszerezni egykori dicsőségét. Már állapotokról is olvassuk, sőt a honvédelmi törvényjavaslatok közlelbi beteresztése is híresztelték.

Hogy késik, azt látjuk. Pedig az események nem szabják magukat a mi lassúságunkhoz. Végkép pedig ez egyik tényező csak, az ország s evvel a birodalom vérendszereinek összessége sőt tényezőik egységes rendezése s összhangzó kiállításából áll elő s ezeknek egyikét sem szabad elhanyagolni.

Az új idő fejleményei kihatottak az ember működésének minden ágaira, a közlekedési eszközök sebes fejlődése a hadjáratok viszonyokra is hatalmasan befolytak, s ma már tudjuk, mert látuk, sőt szomoruan tapasztaltuk, mily mértékben folynak be a vaspályák a hadjáratok sikerére.

Más alkalommal volt módunk kifejezni: mily sebesen fejleszt az északon az ellenséges hatalom vaspálya rendszerét egészen oly irányban, mely mind erős védelemre, mind erőlyes támadásra készülvé legyen.

A keleti ügyek válságait csak az orosz hatalom idézheti fel. És ennek ellenében mi vagyunk az első sorban hivatva a rohamot kiállni. A keleti bonyodalom fegyveres megoldásánál az orosz hatalomra nézve nincs más választás, mint Ausztriát első sorban meg-támadni.

Katonai szempontból a keleti bonyodalom kitérésének esetére Ausztriára nézve döntő fontosságúvá válik mindenekelőtt Gallicia és Erdélyország helyzete, sőt végvár gyanánt, mint leg-felső csucsát Galliciának tekinthetjük a kis Bukovinát.

Erdélyország és Bukovinával oldalban lehetetlen az orosz seregek előnyomulni a dunánál Byzantium felé a nélkül, hogy az elvágatás és bekerítés veszélyének ki ne tegye magát.

Az orosz hadsereg ennélfogva Moldvaországban tul a Duna felé elő-nem nyomulhat mindaddig, míg Erdélyt hatalmába nem kerítette. Erdély kezébe jutván, oldalát teljesen fejezi s nyitva van utja Byzantium felé a bálkáni tartományokban, hol még rokonszenvező népekre is talál, melyeket most is forrongásban tart.

Erdély fontossága ennélfogva ma ismét kiállítólal tulul előtérbe, még pedig azon leverölég fájó érzettel, miszerint ott még ez iránybani érdekünkben oly kevés — mondhatni semmi sem — történt.

Bárminemű zavargás, támadás, forradalom vagy akármí a dunai tartományokban mindaddig csekély localisál-baj, míg abba az orosz hatalom közvetlen bele nem elegyedik, csak ezen elegyedés által válhatik európai háborúvá, de a mely perczben ezen inter-ventio megtörtént, már az európai háboru meg van s ma még tudni nem lehet, ez esemény hány ponton támaszt gyuladást, s minő óriás dimenziókat vehet.

Az orosz nem interveniálhat másképp, mint Ausztria egyenes megtámadásával. Mert az alduánál nem nyomulhat elő Erdély kézrekerítése nélkül. Ausztriát azonban Varsó felől megtámadhatja a közpundai téren is, s itt célpontja Bécs vagy Pest lehet. Más részről egyidejűleg a birodalom keleti részén is intézhet támadást Erdélyre.

Ily eshetőségek ellenében, melyeket épen katonai kapacitások állítanak fel, elutasíthatlanul szükséges, hogy benn

a birodalomban véderőnk a körülményekhez képest szabadon mozoghasson egyik távoli ponttól a másikhoz.

Ma pedig még úgy állunk, hogy sem Erdélyben, sem Bukovinában oly közlekedési eszközökkel nem bírnak, melylyel szükség esetén tekintélyes haderő sebesen mozoghasson egy távoli fenyegetett pontról a másikra.

Nincs készen, csak terv még a papiron a kárpátmenti stratégicus alapvonal, mely Szucsántól Kassának, onnan le Szatmárig Erdély határát érinti. — Nincs kész semmi összeköttetésünk Galliciával, melynek segítségével hadseregünk több vagy egy ponton, hol épen szükséges, átlépheti a kárpátvonalat.

S ha végkép Erdély határát éri is, ott rendes utakon csak hetek múlva érné el a sajátképi fenyegetett pontokat Erdély tulsó keleti határain.

Emlékezzünk csak vissza az 1866-diki hadjáratra s mindarra, mi evvel kapcsolatban Moldva Oláhország felől készülőben volt birodalmunk ellen, belátjuk, miszerint egy onnan jöhető támadás esetében az ellenség Erdély szívébe hamarabb benyomulhat, mint mi ott lehetünk közlekedési eszközeink teljes hiánya miatt.

Mindezek parancsolólag intenek, hogy perczet se késünk mindazt megtenni, mi a közlelő fergeteg ellenében védelmül szolgálhat s ezen eszközök egyik legfontosbika a közlekedési eszközök sebes kiállítására Erdélyben és a gallicziávali összeköttetések.

A mint tehát áldozattal is siettetni kell a Kassa-oderbergi és Kassa-Beregszász-Szatmári vonal sebes kiépítését, úgy egyidejűleg a felső-magyarországi vaspálya keresztvonalat Tar-nopolig, és végkép az Erdély-Bukovinai összeköttetést is haladéktalanul el kell határozni s kiépítését zaklatólag sürgetni.

Másrésztől a Nagyvárad-Kolozsvár-rit és Kolozsvártól Brassónak a határig egy perczet sem késleltetni. Sőt a kárpátalji keleti fővonalat még az Erdély-bukovinai, vagy is Dézs-szucsavával a Szatmár-Dézi vonallal mielőbb összekötöni.

Ha ezen vaspálya összeköttetések készen lesznek, csak akkor mondhatjuk, hogy hazánk és birodalmunk a keleti bonyodalom eshetőségeivel szemben rendezve van, s azallat kifejtett nemzeti véderőnk a birodalom bensejében szabadon mozoghat és azon ponton jellehetik meg erejének súlyával, hol a nyomacék épen szükséges.

Országgyűlési tudósítások.

Elsőleges ismertetés a képviselőház jun. 17-ki üléséből.

A képviselőház mai ülésében, miután a bejelentett kérvények közt ismét találtatólyan, mely tiltakozik az ellen, hogy a nevezett község Madarásznak mintakérvényét tette volna magáévá, Madarász József szük-ségeinek tartja kijelenteni, hogy nem a nevezett községnek nevében, hanem azon községek bizonyos számú lakosai részéről nyújtá be a kérvényeket.

Nikolics Sándor interpellálja a pénzügyminisztert, igaz-e, hogy a temesvári kincs-tári fauszatott csatorna két bécsi kereskedőnek adatott haszonbérbe 10 évre s mi indítottotta arra, hogy pályázat hirdetése nélkül kötötte meg a szerződést, intézkedett e az iránt, hogy Temes és Torontálmegyék lakosai a szükséges cikkre nézve megővassanak a nyereszkedéstől.

Lónya az azon kérdéssel válaszol, hogy: mit gondol képv. ur, mi a pénzügyminiszternek az államvagyona körüli feladata. Ő azt hiszi, hogy mindent meg kell tennie, hogy növelje a bevételt és ő ezt az államerdőségeknél, melyek 2 millió négyszeg ölnyire terjednek, már elérte, mert még eddig holdankint 14 krt jövedelmeztek, ő ezt 30% tel emelte. Az első kérdésre azt mondja, hogy igaz, a másodikkra azt válaszolja, hogy az állam-java védeve van, a harmadikkra pedig, hogy ő intézkedett, miszerint 18,000 ölet tartozzának beszállítani Temesvárra.

Nikolics kijelenté, hogy a válaszalal nincs megnyugtata, és felhozott indokot czáfoló Lónya y ez ellen igazolni iparkodik

magát, mire Manajlovics szólal fel, ki nem tudja helyeselni, hogy a pénzügyminiszterium már több alkalommal szükségellenek tartotta a csödhirdetést. Gajzágó elnök a házszabályokra hivatkozva, a ház által kívánja eldönteni: szólhat-e valaki a napirenden kívüli tárgyhöz? Halász Bold. roszalja az elnöknek értelmezését, mert egy interpellatió forog fenn, mely mikor kimondatott, a házé lesz, és ő hozzá akar szólni. Elnök újra a házszabályra hivatkozik. Halász nem fogadja el az értelmezést. (Elnök többszörösen esenget, Halász a szöszökre lép és helyet foglal ott. Zaj.) Gajzágó felhívja a házat szavazzon: lehet-e tárgyhöz szólni vagy sem, Ghyeczy Kálmán nem ösmérheti el, hogy az elnök magyarázata minden esetben helyes legyen, de a jelenben igen, mert Nikolics fentartotta magának indítványt tenni, ezért is felkéri Halászt bizalommal, hogy mostan áljon el a szótól, ki el is hagyja a szöszöket. Napirendre térvén át a ház, Zichy Nándor gr. Bobory, Csánády vesznek részt az általános vitában.

A képviselőház jun. 16. d. c. 10 órakor.

Elnök: Gajzágó Salamon.

Jegyzők: Horváth Lajos, Csengerly Imre és Mihályi Péter.

A kormány részéről jelen voltak: Andrassy, Lónya, Wenckheim, Eötvös, Horváth és Gorove.

A mult ülés jegyzőkönyvének hitelesítése után elnök bejelenté az időközben beérkezett kérvényeket. Ács Károly 3, Próny József 2 heti szabadságot kértek (megadatik.) Sipos Ferencz képviselő emlékiratot nyújtott be a sőjövődék tárgyában.

Elnök: Gajzágó Salamon.

Jegyzők: Horváth Lajos, Csengerly Imre és Mihályi Péter.

A kormány részéről jelen voltak: Andrassy, Lónya, Wenckheim, Eötvös, Horváth és Gorove.

A mult ülés jegyzőkönyvének hitelesítése után elnök bejelenté az időközben beérkezett kérvényeket. Ács Károly 3, Próny József 2 heti szabadságot kértek (megadatik.) Sipos Ferencz képviselő emlékiratot nyújtott be a sőjövődék tárgyában.

Nyári Pál: T. ház! A nagy fájdalomnak csak érzelmei vannak és eddig nincs is azért nyelv, mely a nagy fájdalmak érzelmeit szavakban visszaadhassa.

Egy ily nagy, mondhatni az egész világot által érzett és érezhető fájdalomra figyelmeztetem a t. házat.

Midőn egyes ember orgyilkos által mulik ki, a civilizált ember szíve elfogul és fel-sohajt, mikor jutand az emberiség a tükly azom fokára, melyben oly nyomorult, ki orgyilkossá lehet, nem szilhetetik többé. Fokoztatik ezen érzelem a szerint, a mint az, a ki orgyilkos áldozata, nagyobb tiszteletet, nagyobb becsülést érdemel ki a világon. Midőn Lincoln orgyilkos keze által mult ki, az egész világ nyilvánította fájdalmát. Most a közlelbi napokban szintén ily, egy nemzet által választott nagy férfit, Mihály szerb fejedelem mult ki orgyilkos fegyver által, azon fejedelem, ki nemzetét a civilizált népek sorába bevezetni törekedett, kinek egyéb gondolata nem volt, mint azon nemzetnek, mely őt fejedelemtül választotta, boldogságot, szabadságot, függetlenséget eszközölni.

Nem tartom feleslegesnek megemlíteni még azon érdemeit is, hogy nem azon fejedelem közé tartozott, kiknek politikája oda törekedik, hogy vagy elnyomják a szabadságot, vagy pedig saját hatalmukat még szomszédjaik károsítása, sőt bántalmazásával is növelni szeretik. Ő Magyarországnak hit szom-azádja volt, ennélfogva egyszerűen indítványozom a t. háznak, hogy a szerb nemzetnek ebbéli vesztésége fölött az általa képviselt nemzet részvétét s fájdalomt nyilatkoztassa ki, s ezt a miniszterium utján a mostani provisorius szerb kormánynak s az által a szerb nemzetnek ünnepélyesen adja tudtára (általános helyeslés).

Lónya y Menyhért. Sajnálom, hogy a miniszterelnök nincs jelen, kit illette ezen ügy iránt nyilatkozni, az ő távollétében van szerezésöm nyilvánítani, hogy a magy. kormány meg levén arról győződve, miszerint nem csak a törvényhozó testület, de az egész nemzet legőszintébben részt vesz azon fájdalomban, mely a szomszéd nemzetet érte, gondoskodott arról, hogy a temetésnél mi is képviselve legyünk. (Tetszés.) Egyébiránt ő felesége méltóztatott az iránt is intézkedni, hogy kiűldötte ez alkalommal a temetésnek megjelenjen. Ugy hiszem tehát t. ház, hogy ez által a magyar kormány eleget tett azon kívánatnak, mely most itt nyilvánítottott.

Elnök. Miután a t. ház egyhangulag elfogadta azon indítványt, melyet Nyári Pál képv. ur előadott, azt hiszem, hogy a tiszt. ház ezen érzelmes rokonszenve nyilatkozatát jegyzőkönyvileg is megerősítendő; most pedig más parlamentek példájára van szerezésem felhívni a házat, sziveskedjék eme részvétét az által még ünnepélyesebbé tenni, hogy annak jeléül fellállni méltóztassanak. (Az egész ház feláll.) E szerint Magyarország képv. háza, azon súlyos vesztéséget iránt, mely szerb nemzeti testvéreinket érte forró részvétét kifejezi s megbizsa a miniszteriumot hogy a képviselő ház ezen határozatát ennek nevében a testvér nemzettel, illetőleg annak ideiglenes kormányával tudassa (Helyeslés).

Bernáth Zsigmond azt óhajta, hogy e határozat a főrendi házzal közöltesse, mire elnök azon közhelyesléssel találkozótt megjegyzést teszi, hogy ily kényes természetű dologban senkire sem lehet pressiót gya-

korolni, miért is a felsőház belátására kívánja ezt bizatni.

Gorove István a Tiroban fekvő Jung-holz községnek, mint eddigi közbirtokos a bajor vám rendszerbe való átbeszéléséért a bajor kormányval kötött szerződést alkotmányos tárgyalásra előterjeszti, a melynek kinyomtatását a ház elrendeli.

Csiky Sándor hosszabb beszéd kíséretében, melyet azonban a tér szűke miatt csak holtanapi javaslatot terjesztette elő:

Határozati javaslat.

Tekintve, hogy belügyi országgyűlési úr magából az alkotmányosság eszméjéből kifolyó, de ezen felül világos hazai törvények által is biztosított egyéni és ezzel elválaszthatlan kapcsolathoz álló társulhatási szabadságot azon rendelkezéssel, melyet folyó évi április hó 8-án a Budapesti nyilvánosan alakuló demokráta körnek fegyveres erővel felszámolására tett, melyet az országgyűlési határozatban a közvélemény által is megfogalmazott alapszabályokkal még el sem látott demokráta körökre, melyek által készített alapszabályoknak minősége előtte még tudva sem lehetett, kiterjesztette: ezen tétellel a magyar államélet egyik alapfeltevétele, a nyilvános társulhatási szabadság ellen támadólag lépett fel;

tekintve, hogy belügyi országgyűlési úr annak törvényadta végrehajtási joga, kizárólag a már meghozott törvények értelmében közgazdálkodási szorítók, és így az egyéni szemszín bírói ítéletek hozatalára is semmi szin alatt ki nem terjeszthetők, a feunforgó esetben mégis a békésen egyült saját fogadott előleges idézés és kiballgatás nélkül bintettesek módjára és magára bírói szerepet öltve nemcsak elmarasztalta, de sőt ellentét a karhatalommal fegyveres végrehajtást is eszközbe vette; mondja ki ezeknél fogva határozatilag a képviselőház, miként a kormány sem az egyéni, sem az ezzel választatlan kapcsolatban álló társulhatási szabadságot fahatalomilag meg nem szoríthatja, és így ezen magából az alkotmányosság természetéből kifolyó, s minden honpolgárral vesztellett: elidegeníthetlen jogát, a társulási szabályoknak jóváhagyását végett maga elébeni terjesztése követelésével sem korlátozhatja.

Pesten, jún. 4-ken 1868.

Csiky Sándor, Egervárosa orsz. képvis.

A határozati javaslat kinyomtatni s annak idején tárgyalatni fog.

Andrássy Gyula gróf miniszterelnök átnyújtja ezután a verendő magyar érepennek alakjáról, tartalmáról stb. szóló szentesített törvényeket szabályzerű kihirdetés végett, melynek fölolvastása után.

Csengerly Imre figyelmezteti a házat azon tervedre, mely az előföld-fiumei vasútvonalról törvényjavaslat és az engedélyokmányba becsusztott, illetőleg a szándékolt összeegyvetés folytán véletlenül benn maradt. Szóla szerint a törvényjavaslat és nem az engedélyokmány szövegében volt a hiba. Kéri tehát a házat, hogy az engedélyokmány szövege a két ház megállapodása szerint kijavíttassék.

Előzők azt hiszi, hogy miután a javítás sokkal fontosabb, mintsem első pillanatra látszanék, jó volna azt a fűrendi házzal is közölni.

Horváth Lajos jegyző olvassa ezután a sajtóügylek intézésére kiküldött tízes bizottság következő jelentését:

Véleményes jelentése

a mentelmi jog tárgyában kiküldött 10 tagú bizottságnak.

A királyi ügyek igazgatója, mint közvádló f. év május 5-én 1624 és 1642 sz. alatt a képviselőházhoz intézett s onnan f. év 1945. sz. alatt véleményes jelentéssel végett ezen bizottsághoz utasított kétréndbeli kérvény szerint a „Federatione“ című politikai lap f. év 25. 28. és 38-ik számában állítólag elkövetett sajtóvétség miatt Román Sándor orsz. képviselő, mint kiadó, tulajdonos és felelős szerkesztő ellen indítandó vizsgálata, s annak eredményéhez képest a közkeresetre engedélyt kér; ugyanezt kéri f. év május 14-én 1699. és 1771. sz. alatt a képviselőházhoz intézett s onnan, f. év 1991. sz. alatt véleményes jelentéssel végett ezen bizottsághoz utasított kétréndbeli kérvényben, Bözörényi László orsz. képviselő, mint felelős lapszerkesztő ellen a „Magyar Ujság“ című politikai napilap f. év 94. 95. és 108-ik számában állítólag elkövetett sajtóvétség miatt.

A bizottság ezen kérvényekre nézve is ugyanazon irányelvvel szerint járt el, melyeket 1867. évi okt. 25-én és nov. 21-én a képviselőházhoz intézett jelentéseiben előadott és kifejtett, ehhez képest nem vizsgálván azt, valjoin követett-e el sajtóvétség a „Federatione“ és „Magyar Ujság“ fennideztet szavaiban közzétett cikkeik által se azt, hogy ha a sajtóvétség csakugyan elkövetett, ki vagy kik követték el, s ki vagy kik ellen indítható meg a bírói vizsgálat és esetleg a közkereset; se végre azt, hogy elmarasztalás esetében, kik és mily sorrendben büntethetők vagy büntendők, csupán azon kérdést tette vizsgálódása, tárgyává, valjoin jogosultan zaklatás esete forog-e fenn, vagy sem, azon vizsgálat és esetleges perbefogás alatt, a királyi ügyek igazgatója, mint közvádló a ház két tagja tudniillik Román Sándor és

Bözörényi László ellen a háztól engedélyt kér.

E tekintetben a bizottság két körülményre terjesztette ki figyelmét; arra t. i. valjoin sajtóvétséget követ-e el törvények szerint az, a ki netalan a királyi ügyek igazgatója mint közvádló által jelzett módon igaztatva.

Valjoin az állítólagos sajtóvétség és Román Sándor, illetőleg Bözörényi László felelős szerkesztők személye közt meg van-e az összefüggés vagy legalább a vonatkozás olyan jelensége, melynek alapján bírói vizsgálat alá vonatásnak az igazságszolgáltatás függetlenségének s a bírói eljárás szabad lefolyásának háttérbe nem szorítható tekintetével fogva szükségesnek válik, esetleges perbefogásuk lehetőségére pedig bizonyos körülmények közt és bizonyos előzmények mellett csakugyan előállhat.

A bizottság a kérdés gondos mérlegelése után azon meggyőződésre jutott, hogy jogosultan zaklatás esete egyik képviselő irányában sem forog fenn.

Nem forog fenn Román Sándor képviselő tárgyában: mert nem szenved kétséget, hogy „a ki netalan a közvádló kitétele szerint a magyar szent korona alá helyezett terület föl kételes álladalmi egyesének tettelegesen felbontására igaztatva“ s a törvényes felsőség elleni engedéltségre látit, az az 1847/8 XVIII. 6. §-szel, mint csakugyan sajtóvétséget követett el.

Tagadhatatlan továbbá, hogy a kérdéses cikkeket, melyekben a közvádló, az általa jelzett irányban elkövetett sajtóvétséget lát, csakugyan a „Federatione“ című politikai lap folyó évi 25. 28. és 38-ik számában láthat napvilágot, melynek Román Sándor orsz. képviselő a tulajdonosa és felelős szerkesztője.

Nem forog fenn Bözörényi László képviselő tárgyában:

Mert nem lehet tagadni, hogy a ki netalan a közvádló 1699. sz. alatt kelt kérvénynek kitétele szerint „a közbélke és esend erőszakos megzavarására látit“ az idézett XVIII. 9-ik §-szel, mint csakugyan sajtóvétséget követ el; továbbá

hogy a ki netalan a közvádló 1871. sz. kérvényének kitétele szerint hírlapi cikkében az idézett XVIII. 7-ik és 27-ik §-szel, mint sajtóvétséget követ el; nem szenved kétséget a sem: hogy a kérdéses három rendbeli cikkeket, melyekben a közvádló, különböző irányban elkövetett két rendbeli sajtóvétséget szemlél, csakugyan a Bözörényi László által szerkesztett „Magyar Ujság“ politikai napilap f. év 94. 95. és 108-ik számában jelennek meg.

A mennyiben tehát a közvádló valamennyi kérvényében kivétel nélkül oly cselekményekre utal, melyek ha netalan megörtözték volna, az idézett XVIII. 30-ik és 33-ik §-szel, mint a lap felelős személyeinek csakugyan felelőssé és bizonyos sorrendben elzárhatóságot is büntethető sajtóvétségnek tekintethetik.

A mennyiben továbbá a 1699. számú kérvénynek a bizottság által a kétségbe nem vonhatott kitétele szerint, a közbélke és esend erőszakos megzavarására irányzott látítások megrothtatásának a XVIII. 19-ik §-ban megszabott feltétele, t. i. az ott fölemlített határozat is megvan: a bizottság a puszta üldözés és zaklatás esetét fenn forogni nem látja se egyik, se másik képviselő irányában, s az állítólagos sajtóvétségek, s a nevezett képviselők mint felelős szerkesztők személye közt elválaszthatatlan fennforgó összefüggésnél fogva elegendő alapot lát, arra, hogy a ház mindkét tagja t. i. ugy Román Sándor, mint Bözörényi László ellen indítandó vizsgálata, s annak eredményéhez képest a közkeresetre az idézett 1624. 1642. és 1771. sz. kérvényekben a közvádló által kért engedély megadassék.

Kelt Pesten, június 4-én 1868.

Perezel Mór m. k. a bizottság elnöke Horváth Lajos, a bizottság előadója

A jelentés ki fog nyomtatni s annak idején tárgyalásra kintzteni.

Hodosiu József nemcsak a jelentést, hanem annak mellékleteit, tehát az incriminált cikkeket is kinyomtatni kéri.

Elnök a képviselő indítványát nem tartja teljesíthetőnek, miután az eddig szokásban nem volt.

Vlad Alajos az elnök azon kijelentése: „nem volt szokásban az incriminált cikke kinyomtatása“, megjegyzi, hogy ez nem határoz. — Midőn a ház a fölött határoz, hogy egyik tagja fölött pálezzát törjön-e, vagy ne, (zajos ellenmondás, szóló íseméli állítás) midőn a ház vizsgálatot rendel el, ilyenkor mint bírói hatalom ül együtt (ellenmondás.) Nem képzetheti azt, hogy bírói ítélesen anélkül, hogy a sajtóforgó ügyet ismerne. Hodosiu kívánatához járul annyival inkább, mivel az incriminált cikkeket a közvádló levoléhez vannak csatolva, tehát kinyomtatásuk szükségesek.

Bónis Sámuel. Ha a közvádló folyamodása mellett csak ugyan ott van e cikke, akkor kinyomtatandó, különben a kinyomtatást nem tartaná szükségesnek, miután a ház csak azt akarja constatálni, hogy ki a lap szerkesztője (helyeslés a balközépen).

Madarász József nem osztja Bónis véleményét; a ház elhatározhatja a kinyomtatást meg azért is, noha e részben magánaton kiki meggyőződhetik. Hivatkozik az

1848-ik sajtótörvényre, mely szerint tudni kell, azt is, nincs-e magán név az cikke alá írva. Másrészt a kinyomtatás nagyon sokba nem is kerül, szóló hajlandó volna ugyan a lapot megszerezni, hanem ugymond, mivel a képviselők kéri, kívánatos a kinyomtatás.

Horváth Boldizsár kijelenti, hogy nem szólalna föl de Viad kifejezése ellen a bírói függetlenség megóvása tekintetéből tiltakozik. Hibásnak tartja Madarász fölfogását is. Szerinte a közvádló esetenben nem kéri más, mint előleges engedélyt, a többi a vizsgálat dolga lesz. Erre nézve különben is levon már precedens nem érti, miért térne a ház el egy multkori határozatától.

Borlea Zsigmond a tényálladék megállapítása végett s mivel okát kell adni, miért fognak valakit pörbe a kinyomtatást sürgeti. A bizottság is csak azért ismeri az egyik cikke tartalmát, mert az el lett fordítva. De az is kérdés, valjoin e fordítás hiteltel-e? A háznak pedig erről is meg kell győződnie.

Deák Ferenc. T. ház. A királyi ügyek igazgatója hivatalból folyamodott az országgyűléshez, mivel bizonyos román lapban oly cikkeket jeleltek meg, melyeknek iránya és tartalma valamint a bennök előforduló egyes kifejezések is a törvénybe ütköznek; — mut-hogy pedig azon lapnak szerkesztője vagy cikkírója képviselő és így ellene a vizsgálatot önhatalmatól el nem rendelheti a közvádló, arra kéré a t. házat, hogy engedje meg a vizsgálat elrendelését, erre a ház azt mondotta a küldöttségnek, vizsgáljátok meg az ügyet és adjatok véleményet, lehet-e vizsgálatot elrendelni, és aztán majd fogunk határozni.

A küldöttség beadta jelentését és azt mondja: átöztük az ügyet és úgy látjuk, hogy nem csupán üldözés és egyáltalában nem is üldözés a királyi ügyek igazgatójának vádja, hanem az egyenesen a törvényes eljárás ösvényén v. u. Vélke-e vagy nem, arra nézve a bizottság nem adott véleményt, s nem is adhatott, mert különben túl ment volna hatáskörén, a ház is, ha hoz ítéletet, átlépi jogkörét, mert mondani ítéletet egyedül a a bírósághoz tartozik.

Azt mondják némelyek, hogy a vádrágát képező cikkeket is ki kell nyomtatni és a képviselők közt szótosztatni.

Emlékeznek a t. képviselő urak, hogy a sajtótörvényben világosan ki van fejezve, hogy a kormány a lapot vagy munkát, melyben a vétkes és tán a közönséges veszélyes cikkeket foglaltatnak lefoglalhatatja. Nem tudom, ez esetben áll-e a körülmény, ez elv a törvényben, és nem volna e neveléses kijelentés a törvény ezen rendelkezése, ha bár mely nyelvű, nem mondóm éppen román lapot melynek 400—500 előfizetője van, s melyet az országban kevesen vagy nem igen sokan olvasnak, a kormány lefoglalhat, de az incriminált cikkeket az országgyűlés kinyomtatja s így az minden lap által, közöltetve, a helyett hogy 600 ember olvasná, mindenki előtt nyilvánossá lesz, publicitásra jön az egész országban? (Derültség) noha a cikke lefoglalásának éppen az a célja, hogy az gátot vessen a veszélyes cikkeket elterjedésnek. Merthia nem ez a cél, akkor a törvény felesleges. Jó-e a törvény, az más kérdés, én jónak tartom, más talán nem tartja jónak, de a törvény mindenesetre fennáll. Azt mondják, némelyek, hogy ők nem tudják megítélni, valjoin helye van-e a vizsgálatnak vagy nincs, ha a cikkeket nem ismerik. A vizsgálatot a ház határozza el, vagyis a ház megengedi, hogy a vizsgálat elrendeltesék. Kövessük tehát az eddigi gyakorlatot, miszerint a bizottság jelentése kinyomtatván szét fog osztatni és napi rendre tüzetni, ha akkor a ház többsége azt mondja, hogy ez nem elég séges: akkor a ház többsége elhatározhatja, hogy a cikke kinyomtatassék. Ezt a ház többsége megteheti, de most generalis inosurált precedens gyanánt előre kimondani, hogy a vádnak egész alapja s az adatok, melyekről a bíró fog ítélni, kinyomtatassék, ez nem szükséges, nem is helyes. Nyilvánosan fog menni a tárgyalás, a vizsgálat kérdése is nyilvánosan tárgyalatik, az ítélet is nyilvánosan fog hozatni, ez kétségkívül teljes garantia ad arra nézve, hogy semmi sem történik titokban, hanem most előre precedenst megállapítani az eddigi előzmények és a törvény józan értelme ellenére, nem tartom helyesnek. Nyomassék ki a jelentés, tüzessék ki a tárgyalás határpapja, s majd ha a tárgyalás határpapján meghányjuk vetjük a dolgot, akkor meglátjuk, hogy elég alapot találunk-e arra, hogy a vizsgálat megengedtesék? ha nem találunk elég alapot, akkor majd fogunk rendelkezni, hogy a szükséges adatokat megszerezhesstik (Helyeslés).

Berezencey László erősen bizonyítja a ház általános derültsége közt, hogy akármit beszéljenek is, bizony fél bíraskodás ez, mert a verdét ki lesz mondva akkor midőn a vizsgálat egy képviselő ellen megadatik. (Nem áll) Nevelésesen tartja azonban hogy itt a házban sürgetik az incriminált cikke lenyomtatását, hisz ha ezt megadjuk, akkor Ráth Károly valamennyit befoghat. (Derültség.) Már pedig akkor Ráth Károly kitől fogja a házat kikérni? Deak indítványát pártolja.

Csanády Sándor: T. ház! Deák Ferenc képviselő urat az attóli félelem birta azon nyilatkozatra (nagy zaj) hogy a kívánt okmányok ne nyomassanak ki, mert ez által az okmányok a nagy közönségnek tudomására jutnának (Nem igaz, ráfogás. Közbeszó-lások a szélső balon, de ugy van!) következőleg nem éretnék el a ez, a mely a lefogalás által tervezett, mert a lefogalás megtörténte után is a tények a nagy közönségnek valódi tudomására jönnének (Felkiáltások, nem a tények hanem a cikkeket.) Bocsásson meg a t. képvis. ur, ha kimondom, miként az okmányok megakadályozása által

sem ér ezelt a képviselő ur, mert midőn ez úgy szövegre kerül, mindenk előtt fel kell olvasni a házra ezelt azon okmányt, melyre a királyi ügyek igazgatója alapítja a maga kérését (zaj).

Azt kérdezem tehát én a t. képvis. urtól, ezelt ér-e ily módon, midőn a tárgyaláskor felolvasandó okmányok minden hírlapban közzététve világot fognak látni? Nem, és az én meggyőződéseim szerint nem ez a valódi ok, hanem az attóli félelem (zaj) attól tartás vagy azon elővigyázat, hogy a közvélemény a tárgyban előlegesen nyilatkozhasék (Helyeslés a szélső baloldalon.) Én ennél fogva kérem a kívánt okmány kinyomtatását.

Deák Ferenc: Van-e jogom felszólalni? (Halljuk.)

Előzők: Moltóztassék. Deák: Ha van valaki, a ki azt hiszi, hogy nincs jogom másodsor felszólalni, mert ez nem személyes vonatkozás, elhallgatok. (Halljuk, halljuk!) ha pedig nincs, akkor egyszerűen el felelem, hogy nem igaz, akkor engem félelem indított, az sem igaz, hogy én azt mondtam, hogy attól félek, mert én azt mondtam, ne csináljunk precedenst arra, hogy ezental minden esetben akár veszélyes, akár nem az ily közhírré tétel, gyakran egy csekély számú közönségnek szánt és írott cikke az egész ország előtt közhírré tétessék (Igaz.) Valjoin fel kell-e itt az okmányt olvasni, a fölött a ház fog határozni a részletes tárgyaláskor. Minden egyes esetben a ház határozván a fölött, valjoin föl kell-e itt azt vagy azt olvasni; a ház többsége mondhat olyat, a mi talán egyik vagy másiknak nem tetszik; de előre szabályt alkotni, hogy meg akkor is, midőn a ház többsége valamit nem tart jónak, az ezen előre alkotott precedens miatt megtörténjék, ezt nem tartom helyesnek. (Helyeslés.)

Én tehát abszolte nem félek a közvéleménytől. Soha sem félek a közvéleménytől, még akkor sem, midőn nekem nem ad igazat. Egyébiránt is hídjék el a tisztelt képviselő, hogy ezen esetben a magyarországi közvélemény aligha mi ellentétnek fog fordulni. (Zajos tetszés és taps a képviselők padján és a karzatokon.)

Előzők figyelmezteti a karzat közönséget, hogy rokon vagy ellenszenvi nyilatkozattól óvakodjék.

Somnich Pál egyszerűen napirendre terést indítványoz.

Csiky Sándor a kinyomtatás mellett szóla beszédét holnap hozzuk.

Ivánk a Imre, ámbár nem tartja szükségesnek a kérdéses cikke kinyomtatását, az esetben megengedhetőnek tartja.

Csanády T. ház! Deák Ferenc urnak nyilatkozata következtében köteleselem ki mondani, (Halljuk!) miszerint én nem mondtam azt, hogy Deák Ferenc képviselő ur fél a közvéleménytől, én csak saját nézete met, meggyőződésemet nyilvanítottam, (zaj) következőleg mert ily nem nyilatkozatom, megvalloem, nem hallgathatom el Deák Ferenc urtól hallott azon kitétele nézve, hogy „nem igaz“ megrovását és kimondom, imparlamentarisan tartom az ily nyilatkozatot, s e téren ít követni nem fogom. (Nagy zaj.)

Előzők: Arra nézve t. ház! hogy egy képviselő valamely más képviselőt megrovasson, erre a házszabályok egyedül az elnököt és ezt is csak igen fontos esetekben jogosítják fel. Azon szerencsétlen helyzetben vagyok, hogy az előttem szóllott t. képviselő urnak nyilatkozatát szeliden szóla nem megróni, hanem egy kissé tulzottnak állítani bátor-kodom.

Deák Ferenc: Csanády képviselő ur előadása csakugyan személyes, ez maga sem tagadja. Teljes életbenem egy hallottam, hogy parlamentben arra, a mi áll, a mit valaki helyesel, azt mondja, hogy az igaz. Már akárhányzor mondtunk, hogy ha valamely szólok véleményünkkel egyező állítást mondtott, hogy „ez igaz“, mikor pedig valaki oly factumot mond, a mi nem igaz, annak a magyar kifejezése az, hogy „nem igaz“. — Nagyon sajnálom, hogy Csanády képvis. ur a parlamentaris életben még odáig sem ment, és hogy annyi susceptibilitása van, hogy a valami, a mi mond, csakugyan nem áll, hogy azt lehessen mondani, hogy nem igaz. E kifejezések pedig annál inkább van helye, ha valaki rá fog valakire olyasmüt, mi nem ugyan, az ily ráfogásra vagy állításra nincs más kifejezés sem mint, hogy nem igaz.

A mi a megrovást illeti, erre előttem megtekte előnk ur észrevételét, ebbe tehát többé nem bocsátkozom, csak azt jegyzem meg, hogy én minden embernek megrovását ellenemben nagyon sajnálom, mert nem szeretem senki megrovását magamra vonni. De midőn véleményem szabad kimondására van szó, akkor semmi egyes ember megrovásával nem törődöm. (Helyeslés.)

Horváth Lajos Csiky Sándor állítja: saira tesz agymély észrevételt a 10-es bizottság álláspontját védelmezve.

Ghiász Kálmán. Akármiről fog a t. ház ítélni vagy inkább határozni, mindenesetre szükséges, hogy ismeretével birjon mindazon irományoknak, ismeretével birjon mindazon adatoknak, melyek a kérdéses tárgyra nézve a ház előtt előfordulnak. Én előtem csak az a kérdés, hogy a közvádlónak a ház elébe beadott nyilatkozatahoz a kérdéses cikkeket mellékeltek-e csatolva vannak-e vagy nem? Ha nincsenek mellékeltek hozzácsatolva a közvádló folyamodásához, azt hiszem, nem lehet helyesen kívánni, hogy a ház oly iratoknak kinyomtatását rendelje el, melyek előtte nem fektűstek, melyeknek birtokában nincsen. Tehát, ha mellékeltek a közvádló folyamodásához hozzá vannak csatolva ezen cikkeket, akkor, hogy a t. ház tökéletes ismeretével birjon mindazon adatoknak, melyeknek folytán határozni kell, nézetem szerint, valamint a közvádlónak folyamodványát, ha meg az kinyomtatva nincs, ugy annak mellékleteit ki nyomtatni szükséges. — Én egyedül ezen okból és ezen feltétel alatt, melyet előadtam, ha t. i. a közvádló által a ház elébe terjeszt-

tettek ezen cikkeket, kérem ezen esetben kinyomtatást.

Jegyző kijelenti, hogy a kérdéses cikkeket a közvádló kérvényéhez csakugyan mellékelte vannak.

Deák Lajos: Én a bizottság előadó-jának véleménye után még inkább követelem, hogy a közvélemény az iratok kinyomtatását, mert ugy vagyok meggyőződve, hogy a bizottság csak is ugy lozhatta a maga határozatát, ha azokat a cikkeket ismerté, azokat megvizsgálta, és alaposan megírlhatta.

De ha az előadó ur előadása szerint a bizottság ezt nem is tette, akkor kérem meg alapos véleményem nem adhatott. És már ezen ok annál inkább kényszerít engem arra, hogy az okmányok kinyomtatását kérjem, mivel a ház csak azokra építheti határozatát.

De más tekintetben is két nevezetes kérdés forog fenn. Először a képvis. állás bizonyossága, másodsor a szabad sajtó kérdése. Én ha egy erélyes újságíró, ki talán a korozat visszaesését, ha lenne, vagy mulandóságot minden félelem és ingadozás nélkül üldöztetés ellenére is bátrán ki meri mondani, lemeri írni, én azt már csak azért is védelmezem a kormány ellenében, mert a kormány üldözi, holott sajtó ügyben az azon utón követo visszatérő helyett az országot fölforgató (zaj, felkiáltások.) Hátha az kiadásti kérvényel nem élnetne.) Milyet a kormány követeli, már a követelésben magában rejlik, az hogy itt alkalmiasat azon egyént, a ki az kiadásti követelést, el akarják halgattatni. Én tehát az iratok kinyomtatására szavazok.

Medán Eudre szintén a kinyomtatást sürgeti.

Horváth Boldizsár ugy látja, hogy a hosszú meddő vitalkozás oka pusztán a kiadulási pont helytelenőség alapul. Fejtesse ki a közvádló, mi a sajtóbírózás s végül, hogy mi az esküdtészek föladata, s végül azon követeletre jut, hogy a kérdéses cikkeket kinyomtatása meg engedhető.

Dobránszky az igazságszolgáltatás, ter azon állításába kapaszkodva, hogy a képviselőház nem a fölött határoz, valjoin az illető büntés, vagy nem, hanem a fölött, hogy nem forog-e fenn üldözetés, s éppen az ok kiderítése végett szükségesnek látja a cikkeket kinyomtatását. Fölhozza később a ház eme határozatából keletkező azo- lehetőséget, hogy mi történik akkor, ha a közvádló egyáltalán nem fog semminem okadatul mellékellet esatolni kérvényét?

Előzők: Szóllásra senki nem levén föl jegyezve főiemlit, hogy 20 képviselő névszerint szavazást kíván, pedig Varga Flórián, Hodosiu József, Timku Ábrám, Dobránszky Adolf, Mocsányi Antal, Mocsányi Sándor, Bobory Károly, Csiky Sándor, Markos István, Pethes József, Deák Lajos Almásy Sándor, Csanády Sándor, Vályi János, Lukács Mihály, László Imre, Madarász József, Borlea Zsigmond.

Előzők ezután Deák Ferenc felszólására következők tészi föl a kérdést: Kívánja-e a ház most előre elrendelni, hogy azon incriminált cikkeket kinyomassanak, vagy ne? A kik kíványák, igennel szavaznak, ki ellenzik, nemmel. Erre megkezdődik a névszerinti szavazás, melynek eredménye következő: Nemmel szavazott 206, igennel 80, nem szavazott 2, távol van 115.

Nikolics Sándor az engedélyvel távolvó képviselők érdekében felszólal, hogy azok nevei a jegyzőkönyvben külön jegyzetessenek. (Átállás helyeslés.)

Napirenden a jövedékek és követelet adók iránt törvényjavaslatnak és a közp. bizottság idevonatkozó jelentésének tárgyalása.

Olvastatik először is a sőjövédék iránti törvényjavaslat. És megkezdődik az általános tárgyalás.

Nyári Pál, miután a követelet adók és jövedékek újra tárgyalatnának a magyar törvényhozás előtt, ohajjáná, ha valamennyi törvényjavaslat fölolvastatnék a közp. bizottság módosítási saival együtt s a általános tárgyalás iránt csak akkor határozzon a ház.

Zichy Ferdinand gr. pártolja Nyári indítványát.

Zsedényi Ede szükségesnek tartja a törvényjavaslatok egyenkénti fölolvastatását.

Halász Boldizsár azon módosítási pártolja Nyári indítványát, hogy szentes fölölésesen tartja valamennyi törvényjavaslat fölolvastatást, hanem fölolvastatni kívánja azokat tekintetni.

Nyári Pál nem oszthatja Halász véleményét, törvények alkotásánál mindig szükséges, hogy azok fölolvastassanak.

Ivanka Imre csodálkozik, hogy éppen Halász kívánja a fölolvastatás mellőztetni, ki többször olvastatott föl oly dolgokat, melyek bizvást elmaradhattak volna. A forma szoros megtartását követeli.

Hosszasabb vita után, melyben előlé Lónyay, Zichy Nándor gr. Bónis Samu, és Várady Gábor veitek részt, Nyári indítványát elfogadtatt és jegyző olvasni kezdte a pénzügyi bizottság jelentését a jövedékekről.

Nyári Pál beszédét nagy terjedelmű miatt hónapra vagy hónapútraa kénytelen megvagny halasztani.

Az ülés ezután 3/3 kor eloszlott. A tárgyalás holnap folytatatni fog.

— A
allárt köv
ügyele a
— H
országgyű
tették át a
ter urnak
püspökség
venyt.
— A
osztásokr
talos lap,
számára,
dők czafól
segélyezet
kívül tárgy
kik hiány
— G
favágókna
lete van, a
löszentelés
— Pe
nak érdekl
bek közt
ki a megy
nél bejele
tett a n
tesz. Ha t
kezzel a
kórházul p
tetik, Wod
ván, kihí
mány manu
kasági ügy
elfogadati
száma p
száspán ez
ségekben
kek száma
letek alakí
orvosok és
mekekre f
ról az elh
kél jelen
orvos ur f
ban, idevo
mely több
orvosok és
— A
ráb, jun.
bire jár, h
ris küldött
hoz, misze
állítólag t
— J
Asztalos fő
kerültek
t sőt már
bebeli től
perbefogát
házan leg
székes leg
lentés más
mával az
irányban
legközele
soroztatott

igazgatási által a kormányt sok bajt okozott. A népszert politikát, melyet Mihály fejedelem nagy mérséklettel és mégis oly bátoroztatva követett, a Karagyorgyevics párt reményeit megingatta és az végre nem látott más eszközt céljainak elérésére, mint Mihály fejedelem meggyilkoltatását. Mihály fejedelem ellen előbb már több merényletet kísértettek meg, így beszélnek egymegmérgezési kísérletről, mely ugyan még maig is titkosított homályba van burkolva, és furcsa eseményekről, melyek két évvel azelőtt történtek. Ismeretlen okokból azon időtől a város közvetlen közelében összehalmozott katonai szénakazalok égni kezdtek és azáltal a fabázakból álló törökvaros negyedet és magát Belgrádot is iszonyu módon fenyegették. Mihály fejedelem a helyszínre sietett, de a végig oda érkezett, rája löttek, szerezése azonban sikertelenül. A vizsgálat számdékos gyújtogatást derített ki. Nemsokára a város másik végén ütött ki tűz és egész éjjel tartott. De ezáltal a fejedelem nem merete elhagyni lakát, s mint mondják nem ok nélkül, mert akkor megint élete ellen tört ama párt.

Belgrádban most mindenütt a gyász és részvét jeleit találja. A boltok legtöbbjei be vannak zárva, a házakon gyászlobogók láthatók az utcák csendesebbek mint ünneppapokon és minden arról tanusodik, hogy a városban aggasztó nyomás nyugszik. A befogatások számának és a befogatottak közül majdnem senkit sem bocsátanak szabadon.

Ha a befogatások nappal történnek, akkor hamar összeegyül a nép, mely azonban ismét gyorsan szétoszlik. A vár maga, mely azelőtt mindenki előtt nyitva állt, kapuit becsukta. A többire nézve a nyugalom nincs megzavarva s a provisorium rendszabályai után, előreláthatatlan eseményeket kivéve, biztosítottnak lehetne tekinteni.

Mult szombaton a fejedelem holtteste esti 7 óráig megszemlélésre kitétetett, az emberfömeg, mely a palotába tödült, roppant nagy volt. Az előteremből három ajtó vezetett. A három ajtó közül a középső nyitva volt s azon keresztül az előteremből az emelvényt a szerezésen fejedelemmel lehetett megpillantani. Az előteremből tisztek őrt állottak s a részvevőknek megmutatták az utat, melyet követniök kellett. A közönség jobbra az első ajtón át egy lakszobán keresztül a második terembe jutott, s a koporsó mellett elhaladva a másik lakszobán s a harmadik ajtón át ismét az előterembe jutott. A terem melyben a fejedelem feküdt, fekete szőnyegekkel volt bevonva. Közepén állt az emelvény, a kivont kard testőrökkel körülveve. Jobbra az emelvénytől egy asztalkán egy értékes Máriakép állt, melyet a mellette elhaladók átjáratlan megcsókoltak. Balra egy imazsámoly állt, hol a püspök egy másik pappal a halotti imákat elmondta. A fejedelem, egy egyszerű fakoporsóban fekvé, egész feketébe volt öltözve, mellén egy rendjellel.

A gyilkosok, Radovanovics, Rogics és Athanakovics, kik a Karagyorgyevics-párthoz

tartoznak, eddig nem valottak ki semmit. Ezekről, valamint a befogatott és egyenesen vádlottak legtöbbjeinél, számszerint 20-an compromittáló levelek és nagy pénzüszszegek találattak. Azt már jelentették, hogy a hadügyminiszter beszédet tartott a katonasághoz, melyben Mihály érdemeit dicsérve, azt mondta, hogy Milan méltó utódja lesz, ki a megkezdett munkát folytatni s befejezni és a nepet boldogítani fogja. A katonaság azonnal Milánt kiáltotta ki trónkövetőnek s hasonlót tett a városi képviselők.

Románia A bukaresti miniszterválságra vonatkozólag, melyről tegnapi számunkban írtunk, most ismét azt írják, hogy nem állt be, miután a kamarák reábitáltak Bratiánót, hogy lemondását visszavegye, minek következtében Bratiánó talán még sokáig fogja magát fenntartani. De véleményünk szerint azon körülmény, hogy Károly fejedelem a „vörös“ miniszterium lemondását a senatus szavazatára azonnal elfogadta és mint már egyszer történt, be sem várta a második kamara tiltakozását, azt engedni következtetni, hogy a fejedelem nemcsak a vörösekkel akar végrekötözni, hanem hogy kedvezetől Bratiánótól is el akar fordulni.

A vörös miniszterium majdnem kétevi fennállása alatt már többször kormányváltásnak s kiegyezkedésnek a conservatív párttal kellett volna beállania, de az mindig azon körülményen szenvedett hajótörést, hogy a fejedelem azt kötötte ki, miszerint Bratiánó

az újonnan képezendő cabinetben megmaradjon, miről ugyilátszik most lemondott. Plagino és Costaforu, kik a távirat szerint az új cabinet képezésével megbízottak volna, tiszteltre méltó személyiségek, kik a haladást s a szabad fejlődést törvényes és rendes úton előmozdítani törekedtek, kik azonban az inhumanitások ellen mindig bátran emelték föl szavukat. Mindkét férfiü következetes elene volt a vörös miniszteriumnak s kormányának és annak megbugtátását már ismételve kísértették meg Plagino és Costaforu már többször viseltek miniszteri tárczát. Ez utóbb a román zsidók egyenjogósítása érdekében a képviselőházban igen buzgó beszédek tartott.

LEGUJABB.

Prága, jun. 15. Napoleon hg. ma reggel a gyorsvonattal Bécsbe utazott.

Belgrád, junius 15. A gyilkosok ellen megindított kereset eddigi eredményei kituntetik, miszerint a büntény nem igen volt magán jellegű indokok kifolyása.

Bécs, jun. 16. Az urakháza mai ülésében vita nélkül elfogadta a 25 millió fűgűadátság felvételéről, és a sajtótörvény megváltoztatásáról szóló törvényjavaslatokat.

Bécs, jun. 16. Marinovich a szerb senatus elnöke a császárnak táviratilag küldötte

meg a köszönetet a meleg részvétért és Galileusz hrsze rusgy küldésért a temetési szertartásához.

Bécs, jun. 16. A mai bécsi „Abdnt“ hírlapok azon hírére, hogy Metternich hg. a szerb események folytán lázas tevékenységet fejt ki, kijelenti, hogy Metternich hg. sem Bécsből nem nyert okot rá, sem Párisban nem talált alkalmat rá.

Belgrád, jun. 16. A britt consul által tett javaslat, hogy az Obrenovich Milán fejedelem feletti gondokság Julia fejedelemérrüházasság egy látszik keresztülhatott.

Páris, jun. 15. A törvényhozó testületben a megyei utakról szóló törvényjavaslat egyhangulag, a lyoni vasut iránti egység pedig 190 szavazattal 9 ellenében fogadtatott el. Holnap a Suez-eszatorna kölcsöne kerül tárgyalás alá.

New-York, jun. 6 (Gözhajón érkezett). Az Oregonban folyt választásoknál a democraták győztek. — Davis pöre octoberig elnapoltatott. A Washingtonban négerék és de moeratak közt kitört zavargásokban egy feler megöletett.

Kiadó-tulajdonos és felelős szerkesztő: **ZOVÁNYI J. MIHÁLY.**

T Ö Z S D E.

Pesti áru- és értéktőzsde junius 16-án.			Magyar értékpapírok árkelete.			Bécsi börze junius 16-án.			Részvények.			Elsőbbségi kötvények.		
Gabna-árak.			Pesti keresked. bank			Államadósság.			Nemzeti bank			1862. Erzsébet vasut		
Buna bányási	84-85	4.65-4.85	Budai keresk. és iparb.	195	198.	5% osztr. értékt.	55	55.20	Hitelintézet	712.-	714.-	1867. államvasut	100.75	101.25
„ tiszai	87-88	5.40-5.50	Pesti iparbank	245	251.-	„ nemzeti kölcsön	58.90	59.-	Magyar hitelbank	191.10	191.80	Déli vasut	118.50	119.-
„ pesti	84-85	4.65-4.85	Pesti takarékpénztár	83	83.1	„ metallicus	63.60	63.70	Alsó-osztr. esc. társulat	608.-	605.-	Északi vasut	88.50	89.-
Készpénz	87-88	5.40-5.50	Budai	1500	1500	„ Magyar földétern. kötvény	57.40	57.50	Anglo-osztr. bank	138.-	138.50	Gal. Károly Lajos vasut	84.25	84.75
Róza	84-85	4.65-4.85	Pesti hengermalom	425	428	Bánati	84	84.10	Ausztriai földhitelintézet	178.-	182.-	Magyar észak vasut	94.75	95.25
Árpa sertésre	78-80	3.25-3.35	Pannónia gőzmalom	1325	1335	Horvát	75	75.50	Lemberg-csernov. vasut	177.50	178.-	Lemberg-csernov. vasut	75.75	76.50
„ etetésre	68-70	2.15-2.40	Budai gyár-telep	1660	1670	Erdélyi	75	75.50	Államvasut	255.80	255.90	Erdélyi vasut	81.25	81.75
Zab	68-70	1.90-2.10	Concordia gőzmalom	735	750	Sorsjegyek.			Déli vasut	174.60	174.80	Ausztr. Dunagőzhajóz. társ.	98.50	99.-
Kukorica bányási	46-48	1.40-1.45	Budai királymalom	505	510	Hitelintézet	135.25	135.50	Erzsébet vasut	148.75	149.50	Pesti lánchíd	118.50	119.75
„ u.		2.60-2.65	Szegedi kivit. gőzmalom	640	645	Dunagőzhajózási	98.25	98.75	Gal. Károly Lajos vasut	198.25	198.50			
Zab u.		4.-4.50	L. upesti szeszimnó	605	610	Budai	37	37.50	Lemberg csern. vasut	177.50	178.-			
Köcs		2.40-2.60	Pestbudai butorkézmű	231	231	Eszterházy hg.	150	1.25	Cseh nyug. vasut	147.-	147.50			
Ropos		5.60-6.-	Magyar biztosító-társulat	600	605	Salm	35	35.50	Dél.-ész. ném. északot vasut	142.75	143.-			
Záloglevelek.		5.60-6.00	Pannónia viszonybít.-társ.	230	235	Pálffy	26	26.25	Tiszai vasut	149.-	151.-			
Nemz. bank kisors. ezüst	96.70	96.90	Pesti biztosító-intézet	75	75	Clar	27.75	28.25	Magyar észak vasut	72.-	74.-			
„ o. 6.	92.15	92.30	Lánczhid	392	398	St. Genois	25.50	25.75	I-só erdélyi vasut	147.-	148.25			
Magyar földhitelintézet	92.50	92.75	Alagut	83	85	Windischgrätz	18.50	19.-	I-só ausztriai Dunagőzhajózási társaság	501.-	508.-			
Ausztriai	99.25	99.75	Magyar földh. záloglevél	96.1	97	Waldstein	22	22.50	Pesti lánchíd	395	400			
			Pesti keresk. b. zálogl.	96.1	97	Keglevich	13	13.75						

HIRDETÉSEK.

Az első cs. kir. szabad. dunagőzhajózási társaság.

Alulirt igazgatóság tisztelettel jelenti, hogy a helyigözösök vasárnap folyó évi május hó 24-től fogva

Pest, Császárfürdő és O-Buda között.

6 óránként

hétköznapokon reggeli 6 órától esti 8 óráig, vasárnap és ünnepnapokon reggeli 6 órától esti 9 óráig fognak közlekedni.

Pest, 1868. évi május hó 23-én.

Az első cs. k. szab. dunagőzhajózási társaság forgalmi igazgatósága Magyarországon.

Megjelent **STOLP** könyvkereskedésében (Váci-utca 9-ik szám) és általa minden könyvkereskedésben kapható ;

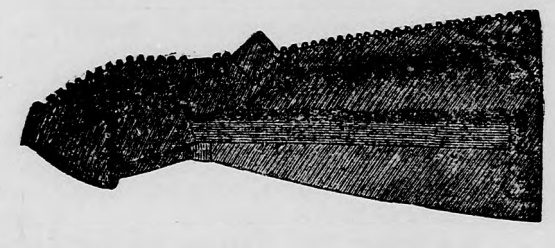
A közoktatásügyi reform

mint politikai szükséglet Magyarországon.

Schwarz Gyulától I, II, III, IV, V füzet 4-rét, disz- és velin kiadásban.

Ugyanitt kaphatók Schwarz Gyulának apróbb művei; a hazai tanítóképezdek statisztikájáról; az elemi tanodák statisztikájáról; a gymnasiumi és realtanodák tanulóinak statisztikájáról és a hazai közoktatásügyi statisztika szükségleteiről e cím alatt ;

Hogy vesszük a közoktatásügyi statisztikáját stb.

Papi - öltönyöket, mint valamint mindennemű más ruhákat világiak számára megrendelés folytán a leggyorsabban és legpontosabban készít

ANDRASSY KÁROLY, szabó-mester

Pesten újvilág-utca 4 sz. a. az „Arany sas“ vendéglő mellett

SELTENHOFER FRIGYES

kizárólag szabadalmazott harangöntődeje

SOPRONBAN,

ajánlja a t. cz. közönségnek új módszerint kiállított összhangzó harangjait a legúj-nyosb árakon, melyeket a legtölvőbb vidékekre a legolcsóbban szállit.

Roth F. L.

Főigynökség Magyarország smellék tartományaira nézve Pesten, Váci-utca 18.sz. (Nemzeti szálloda.)